[3 Hours] **[Total Marks : 100]**

Please check whether you have got the right question paper.

N.B:
1. **All** questions are **compulsory**.
2. **Figures** to the **right** indicate **full marks** allotted to the question.
3. **Working notes** wherever **necessary** should form **part of your answer**.
4. **Calculate** figures upto two **decimal points** wherever **required**.

1. a) Select the most appropriate option and rewrite the sentence **(Any Ten)** : **(10)**

1) ______ cost is unaffected by the change in output.
   - Period
   - Variable
   - Fixed
   - None of the above
2) The cost which does not involve any cash outlay is ______.
   - Relevant cost
   - Book cost
   - Sunk cost
   - Imputed cost
3) A written request to a supplier for specified goods at an agreed upon price is called as ______.
   - Purchase requisition
   - Receiving report
   - Purchase order
   - Material requisition form
4) Order should be placed with the supplier when the inventory touches ______.
   - Maximum level
   - Minimum level
   - Danger level
   - Re-order level
5) The method of time booking include ______.
   - Time clock
   - Attendance register
   - Daily time sheet
   - None of the above
6) Difference between attendance time and job time is ______.
   - Actual time
   - Overtime
   - Standard time
   - Idle time
7) The allocation of whole items of cost, to cost unit is called ______.
   - Cost classification
   - Cost centre
   - Over absorption
   - Cost allocation
8) Salary of a foreman should be classified as a ______.
   - Variable overhead
   - Fixed overhead
   - Office overheads
   - Semi-fixed overhead
9) Selling and distribution overheads are absorbed on the basis of ______.
   - % on works cost
   - Rate per unit
   - % on selling price of each unit
   - None of these
10) Drawings office salaries is a ______.
   - Factory overheads
   - Selling overheads
   - Office overheads
   - Distribution overheads
11) Interest on bank deposits is ______.
   - Credited to costing P & L a/c
   - Debited to financial P & L a/c
   - Debited in costing P & L a/c
   - Credited in financial P & L a/c
12) In reconciliation statement, transfer to reserve are ______.
   - Deducted from financial a/c
   - Added to costing profit
   - Added to financial profit
   - Ignored

1. b) State whether the following statements are True or False **(Any Ten)** : **(10)**

1) Fixed cost per unit decreases when the volume of production increases.
2) Variable cost can be controlled by functional managers.
3) Bin card is a record of quantity only.
4) Store ledger account is posted after the transaction.
5) Gantt's task bonus plan is combination of time rate, bonus and piece rate plan.
6) Normally payment of wages to workers depends upon the time spent by them on work.
7) Cost accounting means the process of ascertainment of costs.
8) Office salaries are the indirect costs incurred in production process.
9) Realizable value of scrap shall be debited to cost of production.
10) Borrowing cost and other financial charges are part of overheads.
11) Bad debts is an example of factory overheads.
12) In reconciliation statement, overvalued opening stock in Financial Account deducted from Financial Profit.

2. The Trading, Profit and Loss Account of XYZ manufacturing company for the year ending 31st December, 2017 was as follows : **(15)**

Trading, Profit and Loss Account for the year ended 31st December, 2017

Dr. **Cr.**

Particulars	**₹**	**Particulars**	**₹**
To Raw Material Purchased	2,40,000	By Sales (7500 Units)	7,50,000
To Direct Wages	90,000	By Closing Stock of Raw Material	15,000
To Direct Expenses	75,000		
To Factory Expenses	1,20,000		
To Gross Profit c/d	2,40,000		
Total	**7,65,000**	**Total**	**7,65,000**
To Office Salaries	75,000	By Gross Profit b/d	2,40,000
To Office Rent	36,000	By Dividend received	30,000
To Selling Expenses	37,500	By Discount received	22,500
To Preliminary Expenses W/Off.	7,500		
To Goodwill W/Off.	16,500		
To Net Profit c/d	1,20,000		
Total	**2,92,500**	**Total**	**2,92,500**

For the year 2018 it is estimated that :

1) Units produced and sold will rise by 20%.
2) Price of Raw Material per unit will rise by 10%.
3) Direct wages per unit will increase by 25%.
4) Direct expenses per unit will remain the same.
5) Factory expenses per unit will increase by 25%.

munotes.in

6) The office premises which was on rental basis in 2017 would by purchased by company on which depreciation would by ₹6,000 in 2018.

7) Selling expenses per unit will remain same.

You are required to prepare a statement showing estimated cost and profit for the year ended 31st December, 2018, considering that company will charge a profit at 16 $^{2}/_{3}$% on sales.

OR

2. a) Mr. Mahendra, an employee of the company gets the following emoluments and benefits: **(08)**

Dearness Allowance	100% of basic
Basic Wages	₹52,500 per month
Employer's contribution to E.S.I.	4% of basic
Employer's contribution to Provident Fund	10% of basic
Other Allowances	₹63,750 per annum
Bonus	15% of basic

He works for 4,500 hours per annum, out of which 900 hours are normal idle time. Mr. Mahendra worked 45 effective hours on a job 'T' where the cost of direct material is ₹75,000 and overheads are 60% of combined cost of material and labour. The sale value of job is quoted to earn profit 25% on cost.

You are required to find out effective hourly cost of Mr. Mahendra and the expected sales value of job 'T'.

2. b) Calculate the total earnings of two workers under Halsey Premium Plan and Rowan Premium Plan from the following particulars : **(07)**

Standard Time Allowed	50 Hours
Rate of wages	₹10 per hour
Actual Time Taken	Worker A : 45 Hours
	Worker B : 30 Hours

3. GST Ltd. has furnished the following information from the Financial books for the year ended 31st March, 2018 : **(15)**

Trading, Profit and Loss Account

Particulars	₹ ('000)	Particulars	₹('000)
To Opening Stock (Finished Goods 10,000 units)	1,000	By Sales (190000 units)	23,940
To Raw Material	8,320	By Closing Stock (Finished Goods 20,000 units)	2,000
To Direct Wages	6,060	By Commission received	140
To Factory Expenses	4,072	By Bad Debts recovered	48
To Office and Administration Expenses	3,380	By Net Loss	144
To Selling and Distribution Expenses	2,800		

17E36DB05955128D9E32F0CE5F8A6ECC

To Goodwill W/Off	240		
To Loss on sale of Investment	400		
Total	**26,272**	**Total**	**26,272**

The following information is revealed from the cost records for the year ended 31st March, 2018 :

1) Raw Material consumption is ₹40 per unit of production.
2) Direct Wages are 70% of Direct Material.
3) Factory overheads are recovered @ 50% of Direct Materials.
4) Administrative overheads are taken @ 20% of works cost.
5) Selling and Distribution overheads are recovered @ ₹15 per unit.
6) Opening stock of finished goods is valued at ₹101.80 per unit.
7) Closing stock of finished goods is to be valued at cost of production.
8) Selling Price is recorded at ₹125 per unit.

Prepare :

1) Detailed cost statement showing Total Cost and per unit cost and also find out the total profit and per unit profit.
2) Statement of Reconciliation.

OR

3. a) The following information is available from the books of Aditi Ltd. for the year 2017 and 2018 : **(08)**

Particulars	2017 (₹)	2018 (₹)
Purchases	2,00,000	?
Average Stock	50,000	60,000
Stock Turnover	?	5 Times
Opening Stock	60,000	40,000

From the above information find out :

a) Stock Turnover Ratio and Cost of goods sold for the year 2017.
b) Purchases and Cost of goods sold for the year 2018.

3. b) A company manufactures a product XYZ and provides the following information : **(07)**

Demand of Product XYZ is 2,000 units per month.
Raw Material required per unit of finished product - 2 kgs.
Purchase price of input materials - ₹50 per kgs.
Ordering cost per order - ₹90.
Annual carrying cost - 12%.

Calculate Economic Order Quantity and Number of Orders to be placed by using Formula Method.

17E36DB05955128D9E32F0CE5F8A6ECC

4. Monarch Ltd. has four production departments, P, Q, R, S and one service department S_1. The following details are extracted from the books of accounts in respect of indirect expenses incurred during March, 2018 : **(15)**

Particulars	**₹**
Electric Power	2,00,000
Supervision	4,00,000
Insurance on Stock	1,60,000
Lighting	1,80,000
Employer's liability of employees insurance	60,000
Repairs & Maintenance	3,50,000
Rent	2,50,000
Depreciation	4,20,000

Following further detail are collected for distribution of the above overheads :

Particulars	**Departments**				
	P	**Q**	**R**	**S**	**S_1**
Direct Materials	70,000	60,000	50,000	40,000	10,000
Value of Plant (₹)	2,00,000	1,80,000	1,60,000	1,00,000	60,000
Light Points (Nos.)	50	40	35	30	25
Floor space (Sq. Meters)	1,400	1,200	1,100	900	400
Total Wages (₹)	1,00,000	80,000	50,000	50,000	20,000
Value of Stock (₹)	1,50,000	1,00,000	50,000	20,000	-
No. of workers	250	300	100	100	50
H.P. of Machines	200	300	100	200	200

Prepare a statement showing Primary Distribution of Overheads.

OR

4. a) From the following particulars, compute Machine Hour Rate : **(08)**

Cost of Machine	₹2,50,000
Depreciation	15% p.a. on original cost
Power consumption 2 units per hour	@ ₹0.75 per unit
Insurance	₹10,000 p.a.
Repairs	₹5,000 p.m.
Consumable stores	₹2,500 p.m.
Rent	₹3,00,000 p.a.
Supervisor's Salary	₹1,30,000 p.a.

munotes.in

Estimated working hours	2,400 p.a.
Non – productive setting up time of the machine	20% of estimated working hours

The machine occupies ¼th of the total area. The supervisor is expected to devote 1/5th of his time for the machine.

4. b) Beta Ltd. manufactures a special product "M" and provides you the following information : **(07)**

Quarterly Demand	1,500 units
Ordering cost per order	₹70
Inspection cost per order	₹20
Semi Annual Carrying Cost	10%
Purchase Price of Input Unit	₹30 per kg.
Raw Material required per unit for Finished Goods	2 kgs.

Calculate :

i) Economic Order Quantity (By Formula Method).

ii) Number of Orders to be placed.

5. From the following records of Shantanu Company Ltd. receipts and issues of materials during the month of March, 2018 : **(15)**

Date	Transactions
1	Opening Balance 500 quintals @₹25 per quintal.
5	Issued 250 quintals.
13	Received form vendor 200 quintals @₹24 per quintal.
14	Received of surplus from work order 50 quintals.
16	Issued 350 quintals.
20	Received from vendor 200 quintals @₹23 per quintal.
24	Condemned due to deterioration all quantity.
25	Received from vendor 500 quintals @₹25 per quintal.
26	Issued 300 quintals.
27	Return of surplus from a work order 50 quintal.
29	Received from vendor 200 quintals @₹24 per quintal.

A stock verifier of the factory noted that a shortage of 20 quintals on 15th March and on 28th March another shortage of 10 quintals.

The maximum level fixed 500 quintals, minimum level 100 quintals and reordering level 200 quintals.

Prepare Store Ledger Account under FIFO and weighted Average Method.

OR

5. a) Calculate the Machine Hour Rate for "Metallic" machine installed in a factory from the following particulars : **(08)**

Particulars	Per Annum (₹)	Per Hour
Monthly Supervisor's Salary	9,000	-
Repairs and Maintenance	180	-
Rent of factory	4,800	-
Insurance Premium	300	-
Running Hours p.a.	3000 Hours	-
Electric Power Consumed	-	30 units
Water	300	-
Steam	450	-

Other information of Machine "Metallic"

Time devoted by supervisor	$^{1}/_{10}{}^{th}$
Area occupied by machine	¼th
Rate of electricity	(₹) 0.20 per unit
Original Cost of Machine	(₹) 70,000
Carriage inwards on Machine	(₹) 10,000
Scrap value of Machine	(₹) 20,000
Life of Machine	20 years

5. b) From the following information you are required to work out the earnings of worker A under : **(07)**

i) Halsey premium scheme (Bonus 50% of savings)

ii) Rowan premium scheme

Job	Time allowed	Time taken
X	26 hours	20 hours
Y	30 hours	20 hours

His normal basic rate of wages was ₹80 per day of 8 hours and his dearness allowances was ₹240 per week of 48 hours.

6. a) Explain Cost classification based on nature of manufacturing concern. **(10)**

6. b) What are the essentials of Sound Material Control Procedure? **(10)**

OR

6. Write short notes **Any Four** of the following : **(20)**

1) Functions of Cost Accounting
2) Objectives of Material Control
3) Time Keeping
4) Administrative Overheads
5) Profit Centre
6) Need of Reconciliation

(मराठी रुपांतर)

(३ तास) **(एकूण गुण : १००)**

कृपया आपणांस योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे याची खात्री करुन घ्यावी.

सूचना :
१. **सर्व** प्रश्न **अनिवार्य** आहेत.
२. **उजवी**कडील अंक **पूर्ण गुण** दर्शवितात.
३. **उत्तरा**साठीचे **टाचण** आवश्यक असेल तेथे **उत्तराचा भाग** मानला जाईल.
४. आवश्यकता असेल तेथे **अंक दोन दशांशापर्यंत** काढा.
५. **इंग्रजी भाषेतील प्रश्न प्रमाण** मानावेत.

१. अ) सर्वात योग्य विकल्पाची निवड करुन वाक्ये पुन्हा लिहा **(कोणतेही दहा)** : (१०)

१) उत्पादनात बदल झाल्यास ----- परिव्ययावर परिणाम होत नाही.
- कालावधी
- बदलता
- स्थिर
- यापैकी कोणतेही नाही

२) रोख खर्चात समावेश न होणारा परिव्यय ----- आहे.
- संबंधित परिव्यय
- पुस्तकी परिव्यय
- निमग्न परिव्यय
- गर्भित परिव्यय

३) पुरवठादाराला विशिष्ट मालासाठी सहमतीने ठरविलेल्या किंमतीस केलेल्या लेखी विनंतीस ----- म्हणतात.
- खरेदी मागणी
- प्राप्त अहवाल
- खरेदी आदेश
- माल मागणी पत्रक

४) साठा ----- पर्यंत पोहचल्यास पुरवठादाराला माल पुरवठ्याचा आदेश दिला जातो.
- महत्तम पातळी
- किमान पातळी
- धोका पातळी
- पुनरआदेश पातळी

५) वेळ राखून ठेवण्याच्या पध्दतीत ----- येते.
- टाईम क्लॉक
- हजेरी नोंद पुस्तक
- दैनंदीन वेळ नोंद पुस्तक
- यापैकी कोणतेही नाही

६) कार्य वेळ आणि हजेरी वेळ यातील फरक ----- आहे.
- वास्तविक वेळ
- जादा वेळ
- मानक वेळ
- निष्क्रीय वेळ

७) परिव्ययाचे सर्व घटकांचे वाटप परिव्यय नगात केल्यास ----- म्हणतात.
- परिव्यय वर्गीकरण
- परिव्यय केंद्र
- अति आकारित
- परिव्यय वाटणी

८) मुकादमाच्या पगाराचे वर्गीकरण ----- होते.
- बदलत्या उपरिपरिव्ययात
- स्थिर उपरिपरिव्ययात
- कार्यालय उपरिपरिव्ययात
- अर्ध स्थिर उपरिपरिव्ययात

९) विक्री आणि वितरण उपरिपरिव्यय ----- आधारे विभागला जातो.
- कार्य परिव्ययावरील %
- प्रतिनग दर
- प्रतिनगाच्या विक्री किंमतीवर %
- यापैकी कोणतेही नाही

17E36DB05955128D9E32F0CE5F8A6ECC

१०) आरेखन कार्यालयाचा पगार ----- आहे.
- कारखाना उपरिपरिव्यय
- विक्रि उपरिपरिव्यय
- कार्यालयीन उपरिपरिव्यय
- वितरण उपरिपरिव्यय

११) बँकेतील ठेवीवरील व्याज ----- घेतात.
- परिव्यय नफा आणि तोटा खात्याला जमा बाजूला
- वित्तीय नफा आणि तोटा खात्याला नावे बाजूला
- परिव्यय नफा आणि तोटा खात्याला नावे बाजूला
- वित्तीय नफा आणि तोटा खात्याला जमा बाजूला

१२) समायोजन पत्रकात वर्ग केलेला संचिती -----.
- वित्तीय खात्यातून कपात केला जातो
- परिव्यय नफ्यात मिळविला जातो
- वित्तीय नफ्यात मिळविला जातो
- दुर्लक्षित केला जातो

१. ब) खालील विधाने सत्य किंवा असत्य आहेत ते सांगा **(कोणतेही दहा)** : (१०)

१) स्थिर परिव्यय प्रतीनग कमी होतो जेव्हा उत्पादनाचे आकारमान (volume) वाढते.
२) बदलता परिव्यय कार्यात्मक व्यवस्थापकाकडून नियंत्रित केला जावू शकतो.
३) बीन कार्ड फक्त परिमाणाची नोंद आहे.
४) भांडार खतावणी खाते व्यवहारानंतर नोंदविले (posted) जाते.
५) गॅन्ट टास्क बोनस प्लॅन समयदर, बोनस आणि उक्तादर प्लॅनचे एकत्रिकरण आहे.
६) सामान्यत: कामगारांना देण्यात येणारी मजूरी ते काम करण्यास घेतलेल्या वेळेवर अवलंबून असते.
७) परिव्यय लेखाकर्म म्हणजे परिव्यय ठरविण्याची प्रक्रिया आहे.
८) कार्यालयीन पगार उत्पादन प्रक्रियेत केलेला अप्रत्यक्ष परिव्यय आहे.
९) भंगाराचे प्राप्तमूल्य उत्पादन परिव्ययाच्या नावे बाजूला घेतात.
१०) उसण्या घेतलेल्या रकमेचा परिव्यय आणि इतर वित्तीय खर्च उपरिपरिव्ययाचा हिस्सा आहे.
११) बुडीत देणे कारखाना उपरिपरिव्ययाचे उदाहरण आहे.
१२) समायोजन पत्रकात आरंभीचा साठा वित्तीय पत्रकात अधिमुल्यांकीत असल्यास वित्तीय नफ्यातून कमी केला जातो.

२. एक्सवायझेड मॅन्युफॅक्चरींग कंपनीचे दि. ३१ डिसेंबर, २०१७ अखेरचे व्यापारी, नफा आणि तोटा पत्रक खालीलप्रमाणे दिले आहे : (१५)

दि. ३१ डिसेंबर, २०१७ अखेरचे व्यापारी, नफा आणि तोटा खाते

नावे **जमा**

तपशील	₹	तपशील	₹
कच्चा माल खरेदी	२,४०,०००	विक्री (७५०० नग)	७,५०,०००
प्रत्यक्ष मजूरी	९०,०००	अखेरचा कच्च्या मालसाठा	१५,०००
प्रत्यक्ष खर्च	७५,०००		

17E36DB05955128D9E32F0CE5F8A6ECC

कारखाना खर्च	१,२०,०००		
स्थूल नफा	२,४०,०००		
एकूण	**७,६५,०००**	**एकूण**	**७,६५,०००**
कार्यालयीन पगार	७५,०००	स्थूल नफा	२,४०,०००
कार्यालयीन भाडे	३६,०००	लाभांश मिळाला	३०,०००
विक्री खर्च	३७,५००	कसर मिळाली	२२,५००
प्रारंभिक खर्चाचे निर्लेखन	७,५००		
नावलौकिक निर्लेखन	१६,५००		
निव्वळ नफा	१,२०,०००		
एकूण	**२,९२,५००**	**एकूण**	**२,९२,५००**

वर्ष २०१८ करिता अंदाजित खर्च :

१) उत्पादन आणि विक्री २०% ने वाढेल.

२) कच्चा मालाची किंमत प्रतिनग १०% ने वाढेल.

३) प्रत्यक्ष मजूरी प्रतिनग २५% ने वाढेल.

४) प्रत्यक्ष खर्च प्रतिनग सारखेच राहतील.

५) कारखाना खर्च प्रतिनग २५% ने वाढेल.

६) कार्यालयीन इमारत २०१७ मध्ये भाड्यावर आधारित होता कंपनीने ते खरेदी केले असून २०१८ मध्ये त्याचा घसारा ₹६,००० असेल.

७) विक्री खर्च प्रतिनग आहे तोच राहिल.

दि. ३१ डिसेंबर, २०१८ करिता अंदाजित परिव्यय आणि नफा दर्शविणारे पत्रक तयार करा. कंपनी विक्रीवर १६ $^{२}/_{३}$% नफा आकारते.

किंवा

२. अ) कंपनीचा कर्मचारी श्री. महेंद्रला खालीलप्रमाणे वित्तलब्धी आणि फायदे मिळतात : (०८)

महागाई भत्ता	मूळ वेतनाच्या १००%
मूळ वेतन	₹५२,५०० प्रतिमाह
कर्मचारी राज्य विम्यातील मालकाचे अंशदान	मूळ वेतनाच्या ४%
मालकाचे भविष्यनिर्वाह निधी अंशदान	मूळ वेतनाच्या १०%
इतर भत्ते	₹६३,७५० प्रतिवर्ष
बोनस	मूळ वेतनाच्या १५%

तो वर्षामध्ये ४,५०० तास काम करतो, त्यातील ९०० तास निष्क्रिय वेळ आहे. ‘टी’ या कामाकरिता श्री. महेंद्र ४५ प्रभावी तास काम करतो, त्या कामासाठी प्रत्यक्ष माल परिव्यय ₹७५,००० आहे आणि उपरिपरिव्यय एकत्रित माल आणि मजूरी परिव्ययाच्या ६०% आहे. या कामाचे विक्री मूल्य विक्रीच्या २५% नफा मिळेल असे ठरविले आहे.

श्री. महेंद्रचे प्रभावित तासाचा परिव्यय काढा आणि ‘टी’ या कामाचे अपेक्षित विक्री मूल्य काढा.

17E36DB05955128D9E32F0CE5F8A6ECC

२. ब) खालील तपशीलावरुन दोन कामगारांची हॅल्से प्रिमियम प्लॅन आणि रोवत प्रिमियम प्लॅन प्रमाणे एकूण मिळकत काढा : (०७)

दिलेला प्रमाणित वेळ	५० तास
मजूरी दर	₹१० प्रति तास
वास्तविक काम करण्यासाठी लागलेला वेळ	कामगार अ : ४५ तास
	कामगार ब : ३० तास

३. 'जीएसटी' लिमिटेडने दि. ३१ मार्च, २०१८ वर्ष अखेरच्या वित्तीय पुस्तकातील माहिती खालीलप्रमाणे दिली आहे : (१५)

व्यापारी, नफा आणि तोटा खाते

तपशील	₹ ('०००)	तपशील	₹ ('०००)
आरंभीचा साठा (पक्का मालसाठा १०,००० नग)	१,०००	विक्री (१,९०,००० नग)	२३,९४०
कच्चा माल	८,३२०	अखेरचा साठा (पक्का मालसाठा २०,००० नग)	२,०००
प्रत्यक्ष मजूरी	६,०६०	कमिशन मिळाली	१४०
कारखाना खर्च	४,०७२	बुडित कर्ज वसूली	४८
कार्यालय व प्रशासकीय खर्च	३,३८०	निव्वळ तोटा	१४४
विक्री आणि वितरण खर्च	२,८००		
नावलौकिक अपलेखीत केले	२४०		
गुंतवणूक विक्रीवरील तोटा	४००		
एकूण	**२६,२७२**	**एकूण**	**२६,२७२**

खालील माहिती दि. ३१ मार्च, २०१८ रोजी संपणाऱ्या वर्षातील परिव्यय नोंदीची आहे :

१) कच्च्या मालाचा वापर ₹४० प्रति उत्पादित नग याप्रमाणे केला जातो.
२) प्रत्यक्ष मजूरी प्रत्यक्ष मालाच्या ७०% आकारली.
३) कारखाना उपरिपरिव्यय प्रत्यक्ष मालाच्या ५०% आकारला.
४) प्रशासकीय उपरिपरिव्यय कारखाना परिव्ययाच्या २०% घेतला.
५) विक्री व वितरण उपरिपरिव्यय ₹१५ प्रतिनग याप्रमाणे घेतला.
६) आरंभीच्या तयार मालसाठ्याचे मुल्यांकन प्रतिनग ₹१०१.८० परिव्ययावर केले जाते.
७) अखेरच्या तयार मालसाठ्याचे मुल्यांकन उत्पादनाच्या परिव्ययावर केले जाते.
८) विक्री किंमत ₹१२५ प्रतिनग आहे.

तयार करा :

१) सविस्तर परिव्यय पत्रक तयार करुन एकूण परिव्यय व प्रतीनग परिव्यय तसेच एकूण नफा व प्रतीनग नफा दाखवा.
२) समायोजन पत्रक.

किंवा

17E36DB05955128D9E32F0CE5F8A6ECC

३. अ) खालील माहिती आदिती लिमिटेडच्या २०१७ आणि २०१८ वर्षातील आहे : (०८)

तपशील	२०१७ (₹)	२०१८ (₹)
खरेदी	२,००,०००	?
सरासरी साठा	५०,०००	६०,०००
साठा उलाढाल	?	५ वेळा
आरंभीचा साठा	६०,०००	४०,०००

वरील माहितीवरुन शोधा :

अ) २०१७ सालाचे साठा उलाढाल गुणोत्तर आणि विकलेल्या मालाचा परिव्यय.

ब) २०१८ सालाची खरेदी आणि विकलेल्या मालाचा परिव्यय.

३. ब) एक कंपनी एक्सवायझेड या उत्पादनाची निर्मिती करते, त्यांची माहिती खालीलप्रमाणे आहे : (०७)

एक्सवायझेड उत्पादनाची मागणी २,००० नग प्रतिमाह.

प्रतिनग अखेरच्या उत्पादनासाठी कच्चा मालाची आवश्यकता – २ कि.ग्रॅ.

कच्चा मालाची खरेदी किंमत – ₹५० प्रति कि.ग्रॅ.

प्रति आदेश आदेश परिव्यय – ₹९०.

वार्षिक मालसाठवणूक खर्च – १२%.

लाभदायक आदेश नग संख्या आणि वर्षाभरातील आदेश संख्या सूत्र पध्दतीचा वापर करुन काढा.

४. मोनार्च लिमिटेडचे पी, क्यू, आर, एस हे उत्पादन विभाग आणि एस₁ हा एक सेवा विभाग आहे. मार्च, २०१८ महिन्यातील लेखा पुस्तकातून खालील माहिती घेतली आहे : (१५)

तपशील	₹
विद्युत शक्ती	२,००,०००
पर्यवेश्रण	४,००,०००
मालसाठ्याचा विमा	१,६०,०००
वीज	१,८०,०००
कर्मचारी विम्यातील मालकाचे अंशदान	६०,०००
दुरुस्ती व देखभाल	३,५०,०००
भाडे	२,५०,०००
घसारा	४,२०,०००

वरील परिव्यय वाटप करण्यासाठी अधिक माहिती खालीलप्रमाणे आहे :

तपशील	विभाग				
	पी	क्यु	आर	एस	एस₁
प्रत्यक्ष माल	७०,०००	६०,०००	५०,०००	४०,०००	१०,०००
संयंत्राचे मूल्य (₹)	२,००,०००	१,८०,०००	१,६०,०००	१,००,०००	६०,०००
वीज पॉईंट (संख्या)	५०	४०	३५	३०	२५
जागा (चौ. मीटर)	१,४००	१,२००	१,१००	९००	४००
एकूण मजूरी (₹)	१,००,०००	८०,०००	५०,०००	५०,०००	२०,०००
मालसाठा मुल्य (₹)	१,५०,०००	१,००,०००	५०,०००	२०,०००	–

17E36DB05955128D9E32F0CE5F8A6ECC

कामगार संख्या	२५०	३००	१००	१००	५०
यंत्राची अश्वशक्ती	२००	३००	१००	२००	२००

उपरिपरिव्ययाचे प्राथमिक वितरण पत्रक तयार करा.

किंवा

४. अ) खालील तपशीलावरुन यंत्र तास दर काढा : (०८)

यंत्राचे परिव्यय	₹२,५०,०००
घसारा	मूळ परिव्ययावर दसादशे १५%
शक्ती वापर २ यूनिट प्रति तास	₹०.७५ प्रति यूनिट
विमा	₹१०,००० प्रति वर्ष
दुरुस्ती	₹५,००० प्रति माह
मालाचा वापर	₹२,५०० प्रति माह
भाडे	₹३,००,००० प्रति वर्ष
पर्यवेक्षक पगार	₹१,३०,००० प्रति वर्ष
अंदाजे कामाचे तास	२,४०० प्रति वर्ष
यंत्राच्या सेटींगला लागणारा अनुत्पादक वेळ	अंदाजे कामाच्या तासाच्या२०%

यंत्राने एकूण जागेपैकी १/४ जागा व्यापली आहे. यंत्रावरील कामासाठी पर्यवेक्षकाचे १/५ वेळ दिली पाहिजे अशी अपेक्षा आहे.

४. ब) बेटा लि. ने. एम. हे विशेष उत्पादन केले आहे. त्याची खालील माहिती पुरविली आहे : (०७)

तिमाही मागणी	१,५०० नग
प्रति आदेश आदेश परिव्यय	₹७०
प्रति आदेश तपासणी परिव्यय	₹२०
अर्ध वार्षिक साठवणूक खर्च	१०%
कच्च्या मालाची खरेदी किंमत	₹३० प्रति कि.ग्रॅ.
पक्क्या मालाच्या एका नगाकरिता आवश्यक असलेला कच्चा माल	२ कि.ग्रॅ.

काढा :

१) लाभदायक आदेश नग संख्या (सूत्र पध्दतीने).

२) वर्षभरातील आदेश संख्या.

५. शंतनू कंपनी लिमिटेडचे मार्च, २०१८ महिन्यातील मिळालेला माल व पाठविलेला माल यांच्या नोंदी खालीलप्रमाणे आहेत : (१५)

दिनांक	व्यवहार
१	आरंभीची शिल्लक ५०० क्विंटल ₹२५ प्रति क्विंटल
५	२५० क्विंटल माल पाठविला
१३	विक्रेत्याकडून २०० क्विंटल प्रति क्विंटल ₹२४ प्रमाणे मिळाला.
१४	कामाच्या आदेशाप्रमाणे मिळालेला पण जादा झालेला ५० क्विंटल माल परत केला.
१६	३५० क्विंटल माल पाठविला
२०	विकेत्याकडून २०० क्विंटल प्रति क्विंटल ₹२३ प्रमाणे माल मिळाला

munotes.in

२४	सदोष दर्जा असल्याने संपूर्ण माल नापसंत केला
२५	विक्रेत्याकडून ५०० क्विंटल प्रति क्विंटल ₹२५ प्रमाणे माल मिळाला
२६	३०० क्विंटल माल पाठविला
२७	कामाच्या आदेशाप्रमाणे मिळालेला पण जादा झालेला ५० क्विंटल माल परत केला
२९	विक्रेत्याकडून २०० क्विंटल प्रति क्विंटल ₹२४ प्रमाणे माल मिळाला

दि. १५ मार्च रोजी कारखान्याच्या साठा तपासणाऱ्याला २० क्विंटल आणि दि. २८ मार्च रोजी १० क्विंटलची तूट सापडली.

कमाल पातळी ५०० क्विंटल, किमान पातळी १०० क्विंटल आणि पुनर्आदेश पातळी २०० क्विंटल आहे. फिफो आणि भारीत सरासरी पध्दतीने भांडार खतावणी खाते तयार करा.

किंवा

५. **अ)** मेटॅलिक यंत्र कारखान्यात बसविले आहे, त्याची माहिती खालीलप्रमाणे असून त्यावरुन यंत्र तास दर काढा: **(०८)**

तपशील	प्रति वर्ष (₹)	प्रति तास
पर्यवेक्षकाचा पगार	९,०००	–
दुरुस्ती आणि देखभाल	१८०	–
कारखाना भाडे	४,८००	–
विमा हफ्ता	३००	–
यंत्र चालविण्याचे तास प्रतिवर्ष	३००० तास	–
विद्युत शक्ती वापरली	–	३० नग
पाणी	३००	–
वाफ	४५०	–

मेटॅलिक यंत्राची इतर माहिती :

पर्यवेक्षणासाठी वेळ दिला	१/१०
यंत्राने जागा व्यापली	१/४
विज दर	₹ ०.२० प्रति नग
यंत्राची मूळ किंमत	₹ ७०,०००
यंत्राचा आवक वाहन खर्च	₹ १०,०००
यंत्राचे मोड मूल्य	₹ २०,०००
यंत्राचे आयुष्य	२० वर्षे

५. **ब)** खालील माहितीवरुन कामगार ए ची मिळकत काढा : **(०७)**

१) हॅल्से प्रिमियम स्कीम (बचतीवर ५०% बोनस)

२) रोवन प्रिमियम स्कीम

काम	दिलेला वेळ	घेतलेला वेळ
एक्स	२६ तास	२० तास
वाय	३० तास	२० तास

त्यांचे मजूरीचे सामान्य मुलभूत दर ८ तासाकरिता ₹८० प्रति दिवस आणि महागाई भत्ता ₹२४० प्रति आठवडा ४८ तासाकरिता होता.

६. **अ)** उत्पादन उद्योगाच्या स्वरुपानुसार परिव्यय वर्गीकरण स्पष्ट करा. **(१०)**

६. **ब)** चांगल्या माल नियंत्रण कार्य पध्दतीची आवश्यकता काय आहे? **(१०)**

किंवा

६. खालीलपैकी **कोणत्याही चारां**वर टिपा लिहा : **(२०)**

१) परिव्यय लेखाकर्माची कार्ये

२) माल नियंत्रणाचे उद्देश

३) समय नोंद

४) प्रशासकीय उपरिपरिव्यय

५) नफा केंद्र

६) समायोजनाची गरज

---

munotes.in